

Admirat per Wim Wenders, Martin Scorsese o Jim Jarmusch, Yo Surijo Ozu, el més japonès dels directors japonesos, segons els erudits, orientals i occidentals, responsable de cinquanta-quatre pel·lícules, des del cinema silent fins al sonor, del blanc i negre al color, la seva condició de clàssic contemporani i immaculat és innegociable, si de cas esmorteït pel seu tardà reconeixement a Occident i eclipsat pel fulgor d'Akiro Kurosawa i Kenji Mizoguchi. Cineasta intimista, de petjada contemplativa, la seva obra es caracteritza per l'extrema fidelitat a una sèrie de temes i constants, reiterats de film a film. Inveterat cronista i penetrant retratista de la vida familiar, la seva filmografia reflecteix la realitat del present/moment, aprofundint en l'expressió dels sentiments humans i en les relacions interpersonals a través d'una mira-

da intensa i original. Tan original com la seva manera de filmar, aquesta posició baixa de la càmera, a l'alçada del tatami, en què cada plà "ha de ser un llenç dins un quadre", allè a la mobilitat del *tràveling*, renunciant "a l'excés del drama i a l'excés de l'acció", segons els seus savis termes. Una impecable demostració de la seva programàtica l'ofereix *Cuentos de Tokio* (1955) rodada en primers plans i plans generals, que examina les noves relacions entre pares i fills, mitjançant la pruja de la paraula, de les conversacions, d'estructura narrativa circular (molt grata a Ozu), en aquest viatge de l'aldea a la ciutat (i el seu retorn) emprès pels progenitors en visita als seus plançons, dotat d'un final d'enorme bellesa en la seva tristesa) on la mort tot ho modifica, tenyit d'un notable pessimisme. No fou fins a 1958, amb *Higanbana*, que Ozu afrontà el color. En clau de comèdia (amb Jacques Tati molt present) aborda *Buenos días* (1959), *remake*

de la muda *He nacido pero...* (1932), gustosa dels *gags* i la comicitat verbal, sovint titllada de peça menor (o divertimento), però que no deixa de proposar una altra volta de rosca als seus motius de sempre, fonamentalment als assumptes de la convivència, la dificultat (impossibilitat) de comunicació, les conversacions trivials, la repetició dels convencionalismes socials, en suma, la seva genuïna preocupació (i fina anàlisi, no únicament sociològica) pel canvi en els models tradicionals (relacionals) de la família. La seva lleugeresa, que no frivolitat, no rebaixa el seu poderós sentit de l'observació, la seva atenta descripció de la vida veïnal, puntuada per la ironia i el sarcasme (aquells enamorats que es troben a l'andana de l'estació i es diuen la fórmula de cortesia "Bon dia". I després el silenci). Dos sobirans exemples de la maduresa creativa de l'estilista Ozu, fets de despulles de l'ornament, sobrietat formal i depuració narrativa. ■

